

Берлин: “Писна ни!”

Автор(и): Нора Иванова, Редактор Растителна Защита /РЗ/; Емил Иванов

Дата: 20.01.2016

Протестът под мотото „Писна ни!“ в немската столица се организира всяка година на 16 януари успоредно на най-голямото световно изложение за селско стопанство, храни и градинарство “Зелената седмица”. Темата ГМО в Европа и България. Мисия невъзможна?

С този акт на несъгласие към официалната земеделска политика в страната, протестиращите казват “не” на интензивното земеделие, прекомерната употреба на химически торове и препарати за растителна защита, нехуманното отношение към селскостопанските животни в индустриализираните ферми, прекалената употреба на антибиотици за животновъдството, както и употребата на ГМО фуражи и храни.

Темата ГМО по света и у нас

Темата ГМО е особено чувствителна за европейците, в това число и за българите. В същото време натискът на лобитата на мултинационалните компании, занимаващи се със селекция на семена от ГМО култури, както и с производство на продукти, съдържащи ГМО, върху ЕС за либерализация в този сегмент се усилва! Стигна се дотам, че Световната търговска организация (СТО) обърна внимание на ЕС, че се опитва да ограничава международната търговия заради рестриктивната си политика. От 25 април 2015 г. европейски закон разреши повече гъвкавост и прехвърли отговорностите към страните-членки. Тези страни могат сами да налагат забрана за отглеждане на собствената си територия на генномодифицирани земеделски култури, които са в разрешителния списък на ЕС. Темата има и втори план – внос и търговия с ГМО продукти, както и продукти, които съдържат ГМО съставки. Процедурата е със следната: Европейската агенция за безопасност на храните (EFSA) представя становище, на базата на което ЕС издава разрешение за отглеждане на ГМО хибридни култури

или внос и търговия с продукти, съдържащи ГМО. За информация, засега в Европа има само една земеделска култура в разрешителен режим – това е царевичният хибрид на американската семенарска компания Монсанта – MON 810. Одобрените ГМО продукти (фуражи или продукти, съдържащи ГМО) са много повече, не са малко и тези, които засега присъстват в очаквателен режим. Деветнадесет държави от ЕС вече обявиха решението си, че няма да отглеждат ГМО земеделски култури. Освен България това са Австрия, Хърватия, Кипър, Дания, Франция, Германия, Гърция, Унгария, Италия, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Холандия, Полша, Словения. Белгия се отказва от ГМО в района на Валония, а Великбритания – в Шотландия, Уелс и Северна Ирландия.

Как се развиха събитията в сектора ГМО стоки за внос и търговия?

ЕК позиционира проектозакон, в който бе разписано, че страните-членки имат възможността да забраняват на национално ниво вноса и продажбата на разрешените от ЕК фуражи, храни, хранителни добавки, козметика и лекарства, съдържащи ГМО. Но на 13 октомври Комисията по околна среда и безопасност на храните на Европейския парламент гласува против този проектозакон с аргумента, че предложеният текст е в разрез с един от ключовите принципи на ЕС – свободно движение на стоки. На 28 октомври евродепутатите с много убедително мнозинство блокираха предлаганото с проектозакона право на правителствата на всяка държава членка едностранно да забраняват вноса и продажбата на ГМО култури за фураж и продукти за храна (както и хранителни добавки, козметика и лекарства), съдържащи ГМО. 557 евродепутати гласуваха против предложението на ЕК, 75 го подкрепиха, а 38 се въздържаха. Мнозинството застана зад заключенията на докладчика от Италия Джовани ла Виа, според когото индивидуалното ембарго на вноса на продукти, съдържащи ГМО, ще създаде проблеми за свободната търговия в ЕС, както и опасност от нарушаване на протеиновите баланси.

Какво означават така развилите се събития около ГМО специално за България?

Страната ни въведе пълна забрана за отглеждане на ГМО земеделски култури, което е в отговор на обществените нагласи и очаквания. Рискът територията на държавата да бъде заразена чрез пренос на полени от съседните ѝ държави се смята за нищожен. Основание за такова твърдение дава обстоятелството, че в Сърбия, Македония, Гърция и Турция няма посеви от ГМО и тези държави предпочитат да запазят този статут. Изключение е Румъния, но за късмет европейската регулация изисква от страните-членки на ЕС, които отглеждат ГМО земеделски култури, да гарантират чрез буферни зони, че ще предотвратят пренос на „зараза“ в съседните страни. Не без значение е и обстоятелството, че ГМО земеделски култури, одобрявани в Европа, са безплодни и по този начин практически се изключва възможността за пренос на полени.

ГМО в Европа? Интригата е налице, динамика, напрежение, спекулации и очаквания не липсват...